

14. Онкович Г., Ляліна О., Яцентюк М. Нове в медіаосвіті: медична блогодидактика // Інновації та традиції у мовній підготовці іноземних студентів: тези доповідей міжнародного науково-практичного семінару. – Х. : Видавництво Іванченка І. С., 2018. – 336 с. – С. 204 – 208.
15. Почепцов, Г. Г. Медіа: теорія масових комунікацій : навч. посібник для студентів і аспірантів / Г. Г. Почепцов. – Київ : Альт прес, 2008. – 403 с.
16. Приходькіна, Н. О. Основні положення концепції Герберта Маршалла Маклюєна в контексті виникнення феномена медіаосвіти // Вісник Чернігівського нац. педаг. ун-ту ім.Т.Г.Шевченка.- 2017. -Вип.142. – С.145–150.
17. Сахневич І.А. Педагогічні умови застосування блогодидактики в процесі вивчення англійської мови професійного спрямування і формування медіакультури студентів ВТНЗ// Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький держ. педаг. ун-т ім. Г.Сковороди», 2017. - № 37-1.- Т.6. - С.237-247. - К.: Гнозис.
18. Федоров А.В., Онкович Г.В., Левицкая А.А. Светское и теологическое медиаобразование // Scholars' Press, 2018. – 320 с.
19. Федоров, А. В. Медиаобразование: история, теория и методика / А.В. Федоров. – Ростов, 2001. – 708 с.
20. Федоров, А. В. Теологическая теория медиаобразования / А. В. Федоров // Инновации в образовании. – 2007. – № 11. – С. 96–101.

*Безкорвайна Л.С., Штиленко О.Л.
Харківський національний
автомобільно-дорожній університет
м. Харків, Україна
e-mail: lsbez52@gmail.com*

Традиційні та інноваційні технології в навчанні мови іноземних студентів: співвідношення і застосування

Технічні засоби навчання давно і міцно займають важливе місце в системі мовної підготовки іноземних студентів. Сучасний рівень розвитку інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє моделювати багато функцій викладача, пов'язаних із введенням інформації, управлінням процесом навчання, контролем, аналізом помилок, їх корекцією тощо. І в той же час комп'ютерні технології роблять навчальний процес пізнавальним, цікавим, гнучким, творчим, емоційним і ефективним.

Однак доводиться з жалем констатувати, що область викладання російської та української мов як іноземних (РЯІ і УЯІ) поки ще недостатньо

забезпечена сучасними комп'ютерними дидактичними матеріалами. Однією з причин такого «комп'ютерного і програмного голоду» є брак кваліфікованих викладачів-методистів, які професійно володіють мультимедійними технологіями, здатних створювати електронні навчально-методичні матеріали.

У зв'язку з цим найважливішим завданням сучасного етапу розвитку теорії та практики навчання РЯІ / УЯІ є підготовка викладачів до роботи з новими засобами навчання, освоєння ними нових технологій і методів викладання мови в іноземній аудиторії, доповнення та вдосконалення їх професійної компетенції. Давно назріла потреба в новій спеціалізації викладачів РЯІ / УЯІ, суть якої – методика розробки комп'ютерних навчальних матеріалів, психолого-педагогічні основи створення і використання електронних матеріалів. Ця спеціалізація отримала назву «педагогічний дизайн» (ПД) [6].

ПД як дисципліна являє собою галузь знань про педагогічні стратегії, включаючи процес їхньої розробки та реалізації. Він передбачає процедуру вирішення навчального завдання з урахуванням аналізу потреб і цілей навчання, а також розробку алгоритму презентації навчального матеріалу для задоволення цих потреб. Саме в рамках розглянутого підходу здійснюється: 1) підготовка вихідних матеріалів до сценарію (опис цілей і умов навчання, аналіз складу майбутніх користувачів програмного продукту); 2) розробка структури сценарію (визначення послідовності тем і розділів); 3) підготовка демонстраційної версії тощо. Можна із задоволенням відзначити, що на багатьох кафедрах мовної підготовки для іноземних громадян працюють філологи, які досить професійно володіють комп'ютерною грамотністю і створюють якісні комп'ютерні програми.

Проте, необхідно чітко усвідомлювати, що ніколи комп'ютер не зможе повністю замінити викладача. Будь-який акт комунікації залежить від безлічі факторів, і врахувати всі особливості його реалізації в комп'ютерній програмі неможливо. Формування багатьох мовних навичок і творчих мовленнєвих умінь передбачає миттєву реакцію на ситуацію, що виникла, розгортання

висловлювання за правилами мовного текстотворення, коригування програми висловлювання в залежності від мінливих умов перебігу мовного акту. Тільки живе, творче спілкування з викладачем може забезпечити формування необхідних навичок і вмінь самостійно вирішувати комунікативні завдання.

І тут в руслі педагогічного дизайну перед методистами постає нова проблема, а саме: як гармонійним чином поєднувати традиційні друковані матеріали та нові електронні навчальні матеріали. Для ілюстрації названої проблеми наведемо приклад компонування навчального комплексу «Глобус», розробленого колективом викладачів кафедри філології та лінгводидактики Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. До друкованих матеріалів цього комплексу відносяться: а) Глобус: Практичний курс для початківців, які вивчають російську мову [5]; б) Збірник вправ з російської мови [2]; в) Робочий зошит студента [1]; г) Контрольні роботи з російської мови [3]; д) візуально-мовної тренажер [4]; е) адаптивний розмовник (Комунікативний мінімум); ж) двомовні поурочні словники. До складу комп'ютерних навчальних матеріалів для студента входять: а) тренувальні вправи; б) циклові тестові контролю; в) аудіокурс «Підручник, що говорить». Нарешті, комплект комп'ютерних методичних матеріалів, адресованих викладачеві, складається з таких компонентів: а) граматичні презентації «Прийменниково-відмінкова система»; б) поурочні презентації; в) інтерактивні лексичні гри; г) тематичні і сюжетні презентації.

Обмеженість навчального процесу вузькими часовими рамками не дозволяє в повному обсязі скористатися всіма численними і різноманітними навчально-методичними матеріалами, які є в «скарбниці» кафедри філології та лінгводидактики ХНАДУ. Це змушує шукати нові підходи, зокрема, розробляти стратегію і тактику роботи, визначати дозування лексико-граматичного матеріалу, створювати алгоритми презентацій, диференціювати способи презентації матеріалу, забезпечувати індивідуальні форми тренування,

придумувати віртуальні стимули для активізації пізнавальної діяльності, займатися проблемами релаксації на заняттях і т.д.

На цьому шляху є неприйнятними уніфікація, стандартизація, однаковість. Тільки ретельне врахування багатьох факторів, і перш за все таких, як психологічні типи учнів, їх індивідуальні потреби, інтереси, вікові особливості, наявність мови-посередника, рівня комп'ютерної грамотності та ін. дозволить викладачеві правильно вибудувати індивідуальну робочу програму для кожної групи.

Безумовно, проблема оптимального поєднання різних форм роботи в системі навчання РЯІ / УЯІ ще далека від свого остаточного вирішення. Однак сама можливість вибору потрібних компонентів у потрібному поєднанні з величезного навчального «меню» (підручників, навчальних посібників, комп'ютерних програм тощо), засвоєння яких може забезпечити якісну і ефективну підготовку іноземних громадян, – ось той шлях, слідуючи якому можна вирішити проблему гармонійного поєднання традиційних й інноваційних технологій на сучасному етапі розвитку методики навчання російської та української мов як іноземних.

Література:

1. Безкоровайная Л.С. Глобус: Рабочая тетрадь студента. – Харьков, 2007.– 46 с.
2. Безкоровайная Л.С. Глобус: Сборник упражнений по русскому языку. – Харьков, 2007. – 147 с.
3. Безкоровайная Л.С., Гура В.А., Штыленко В.Е., Штыленко Е.Л. Глобус: Контрольные работы по русскому языку. – Харьков, 2007. – 77 с.
4. Безкоровайная Л.С., Штыленко В.Е., Штыленко Е.Л., Тараненко В.В. Карты, карточки, картинки. Падежи. Учебное пособие по русскому языку. – Санкт-Петербург, «Златоуст», 2012. – 112 с.
5. Глобус: Практический курс для начинающих изучать русский язык / Безкоровайная Л.С., Штыленко В.Е., Штыленко Е.Л. – 4-е изд., перераб. и доп. – Харьков, 2012. – 184 с.
6. Уваров А.Ю. Педагогический дизайн // Информатик. – 2003. – № 30.